

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 3789 fg.).

Lovforslaget fattedes under Forhandling.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Goss): Da jeg ikke havde Lejlighed til ved Fremføttelsen af dette Lovforslag at være til Stede og give nogen Forklaring med Hensyn til dette, har jeg begæret Ordet straks for at gøre opmærksom paa, hvad det drejer sig om i dette Lovforslag.

Anledningen til, at det er fremsat af mig, er den, at der jævnlig har foreligget Andragender for Kirkeministeriet om Afhjælpning af visse Mangler med Hensyn til den gældende Lov om Kirkers Opvarmning af 7de Juni 1873, som omhandler andet, men tillige Spørgsmaalet om Kirkers Opvarmning. Der er to Retninger, hvori denne Lov — som i øvrigt har skaffet omtrent Halvdelen af Landets Kirker Varmeapparater — har vist sig ufuldstændig eller har vist sig at lide af Mangler. Den første er den, at med Hensyn til de Kirker, hvor Opvarmning kan iværksættes ved almindelige Kaffelovne, har denne Lov jo givet Kirkesynet Ret til, naar Flertallet af Menigheden begærer det, og under Forudsætning af, at Midlerne til Kirkens Opvarmning til en vis Tid ere sikrede, at paabyde Kirkefæren, Tiendeæjeren at anbringe disse Kaffelovne, men Midlerne til Opvarmningen, altsaa Brændsels Tilvejebringelse, mente man den Gang, og vistnok med Rette — og det maa fastholdes — ikke kunde paalægges Kirkefæren. Der gaves derfor i Loven af 1873 Anvisning paa at tilvejebringe Midlerne til Kirkens Opvarmning ved Brændsels Tilvejebringelse til den anbragte Kaffelov ad Frivillighedens Vej. Nu har det ret ofte vist sig, at denne Anvisning ikke har været fuldstændig, og at der mange Steder er anbragt Kaffelovne, men at Midler til Kirkens Opvarmning ikke have kunnet stiftes af Frivillighedens Vej, og saa opnaaedes Hensigten ikke, for ikke at tale om, at Kaffelovnene stode og rustede og bleve ødelagte. Det Andragenderne have gaaet ud paa, er, at hvor der saaledes mangler Midler ad Frivillighedens Vej til Brændsels Tilvejebringelse, maatte der være Afgang til at ligne det paa Menighedens Medlemmer. Det har forekommet mig, at det var uden Betænelighed at imødekomme dette Ønske, saaledes at den frivillige Tilvejebringelse stadig stod som det principielle og derimod Ligningen, den tvungne Ligning, paa Menigheden som det subsidiære. Forstøllen vil da nemlig være den, at det samme Flertal af Menighedens Medlemmer, som har faaet Kaffelovn anbragt og ifølge sit Ønske har Ret til at faa den opvarmet, naar de selv tilvejebringe Midlerne — at dette samme Flertal, naar det ikke har Evne dertil, har Afgang til at henvende sig til de kommunale Bestyrelser, By- eller Sogneraad, som saa skønne, om der er Billighed eller ikke i deres Ønske, og i det Tilfælde, at det giver Flertallet Medhold, ligner de fornødne Bidrag sammen med den øvrige Ligning — naturligvis kun paa Menighedens Medlemmer, altsaa ikke paa den Del af Sognebeboerne, som ikke høre til Menigheden. Det er det ene Punkt, hvor Loven altsaa har vist sig saa ufuldstændig, at man maatte ønske at supplere ad denne Vej, den eneste tænkelige, naar den ene Udvej er affaaren: at kunne tilpligte Tiendeæjeren, og den anden viser sig upraktisk: at tilvejebringe Midlerne ved frivillige Bidrag. Saa er der en anden Ufuldstændighed, der har vist sig i Tidernes Løb ved Loven af 1873. Det angaar de Tilfælde, hvor Anbringelsen af en almindelig Kaffelovn ikke passer af en eller anden Grund, men et fuldstændigere Varmeapparat, enten et større eller mere kompliceret Apparat, maa tilvejebringes, hvis Kirken skal opvarmes. Dette Tilfælde har Loven af 1873 forudsat og har om dette Tilfælde sagt, at det samme Flertal, som i det hele kan begære Kirken opvarmet, ikke skal være affaaret fra at begære Opvarmning ogsaa paa en saadan Maade, men saa kan der ikke paalægges Tiendeæjeren mere, end hvad Anbringelsen af en almindelig Kaffelovn vil koste. Men hvorledes Restbeløbet skal tilvejebringes, giver Loven af 1873 ingen Anvisning paa, det vil sige, altsaa at et Resultat kan kun naas ved Tilvejebringelse ad Frivillighedens Vej, i hvert Tilfælde kunde Synet ikke paalægge noget i den Retning, men Indstilling maatte ske til Ministeriet, om dette kunde finde en Udvej. For et Tilfælde er der naturligvis en let paavisselig Udvej, som ogsaa Loven af 1873 forudsætter, nemlig at Kirkerne have Midlerne til at kunne bære et Laan eller bære en Merudgift; det har Loven af 1873 forudsat. Men for det Tilfælde, at Kirkerne ikke have saadanne Midler og Midlerne ikke tilvejebragtes ad Frivillighedens Vej, saa var man affaaren, dersom der ikke kunde optages et Laan med Afgang til at faa Ligning for Renter og Afdrag af dette Laan paa Menighedens Medlemmer. Dette Tilfælde er indtraadt for Viborg Domkirke, og der troede man ifølge en Forsøtning af Loven af 1873, som i alt Fald havde nogen Mulighed for sig, at man kunde allerede efter denne Lov faa Renter og Af-

drag af Menighedens Medlemmer, som har faaet Kaffelovn anbragt og ifølge sit Ønske har Ret til at faa den opvarmet, naar de selv tilvejebringe Midlerne — at dette samme Flertal, naar det ikke har Evne dertil, har Afgang til at henvende sig til de kommunale Bestyrelser, By- eller Sogneraad, som saa skønne, om der er Billighed eller ikke i deres Ønske, og i det Tilfælde, at det giver Flertallet Medhold, ligner de fornødne Bidrag sammen med den øvrige Ligning — naturligvis kun paa Menighedens Medlemmer, altsaa ikke paa den Del af Sognebeboerne, som ikke høre til Menigheden. Det er det ene Punkt, hvor Loven altsaa har vist sig saa ufuldstændig, at man maatte ønske at supplere ad denne Vej, den eneste tænkelige, naar den ene Udvej er affaaren: at kunne tilpligte Tiendeæjeren, og den anden viser sig upraktisk: at tilvejebringe Midlerne ved frivillige Bidrag. Saa er der en anden Ufuldstændighed, der har vist sig i Tidernes Løb ved Loven af 1873. Det angaar de Tilfælde, hvor Anbringelsen af en almindelig Kaffelovn ikke passer af en eller anden Grund, men et fuldstændigere Varmeapparat, enten et større eller mere kompliceret Apparat, maa tilvejebringes, hvis Kirken skal opvarmes. Dette Tilfælde har Loven af 1873 forudsat og har om dette Tilfælde sagt, at det samme Flertal, som i det hele kan begære Kirken opvarmet, ikke skal være affaaret fra at begære Opvarmning ogsaa paa en saadan Maade, men saa kan der ikke paalægges Tiendeæjeren mere, end hvad Anbringelsen af en almindelig Kaffelovn vil koste. Men hvorledes Restbeløbet skal tilvejebringes, giver Loven af 1873 ingen Anvisning paa, det vil sige, altsaa at et Resultat kan kun naas ved Tilvejebringelse ad Frivillighedens Vej, i hvert Tilfælde kunde Synet ikke paalægge noget i den Retning, men Indstilling maatte ske til Ministeriet, om dette kunde finde en Udvej. For et Tilfælde er der naturligvis en let paavisselig Udvej, som ogsaa Loven af 1873 forudsætter, nemlig at Kirkerne have Midlerne til at kunne bære et Laan eller bære en Merudgift; det har Loven af 1873 forudsat. Men for det Tilfælde, at Kirkerne ikke have saadanne Midler og Midlerne ikke tilvejebragtes ad Frivillighedens Vej, saa var man affaaren, dersom der ikke kunde optages et Laan med Afgang til at faa Ligning for Renter og Afdrag af dette Laan paa Menighedens Medlemmer. Dette Tilfælde er indtraadt for Viborg Domkirke, og der troede man ifølge en Forsøtning af Loven af 1873, som i alt Fald havde nogen Mulighed for sig, at man kunde allerede efter denne Lov faa Renter og Af-